

کنفرانس اتحادیه بین‌المللی وکلای

کانون وکلای دادگستری ایران عضو چند مجمع بین‌المللی است که مسائل حقوقی و قضائی و امور مربوط به حرفه وکالت را مورد مطالعه و بحث و رسیدگی قرار میدهند. منجمه کانون ما عضو ثابت اتحادیه بین‌المللی وکلای Union International des avocats است. اتحادیه مزبور دارای رئیس و دبیرخانه و چهار دبیرکل و سازمانهای منظمی است که مسائل مهم قضائی و حرفه‌ای را با توجه به پیشرفت‌ها و نهضت‌هایی که در رشته‌های مختلف علم حقوق و صنعت و امورات اقتصادی پیدا شده بوسیله حقوقدانان و اعضای علاقمند خود مورد رسیدگی دقیق علمی قرار داده و نتیجه گزارشهای اصله را بصورت رساله‌هایی منتشر و هر دو سال یکمرتبه در یکی از کشورهای مختلف کنفرانس عمومی تشکیل میدهد که کانونهای عضو به کنفرانس نماینده اعزام و با مطالعه گزارشهای سخنرین سایر کشورها مسائل مورد نظر را دقیقاً رسیدگی و نتیجه کار خود را بصورت «توصیه» به کانونهای مختلف جهانی تقدیم مینمایند تا مورد توجه قوای مقننه و اجرائی آن کشورها قرار گیرد.

کنفرانس امسال دروین پایتخت اطریش از ۲۶ تا ۳۰ مهرماه منعقد گردید و سه موضوع مهم در بر نامه کنفرانس قرار گرفت.

۱- نمایندگی تجارته بین‌المللی.

۲- مؤسسات حرفه‌ای و مختلط مربوط به وکلای دادگستری

۳- حقوق و صنعت (حقوق و روابط آن با ترقیات صنعتی معاصر)

در این کنفرانس بیش از ۷۰ نفر از وکلای دادگستری و حقوقدانان جهانی از ۳۳ کشور

در سالن صنعتی شهر وین روز چهارشنبه ۲۶ مهرماه (۱۸ اکتبر) گرد هم آمدند و از کانون

وکلای ایران ۹ نفر شرکت کرده (۱) ساعت ۱۰ صبح جلسه عمومی کنفرانس با حضور حضرت رئیس جبهه هو را طریش - وزیر دادگستری - شهردار وین - رئیس کانون وکلا گشایش یافت و از طرف اشخاص نامبرده در بالا سخنرانیهای کوتاهی مبنی بر خیر مقدم و تشریح بعضی از مشکلات حقوقی و لزوم یافتن راه حل های منطقی و امید موفقیت کار کنفرانس بعمل آمد و سپس شرکت کنندگان در کنفرانس به سه کمیته که موضوع کار کنفرانس بودند تقسیم شدند و از بعد از ظهر آن روز عملاً کار کنفرانس شروع شد.

برای هر يك از سه موضوع قبلا يك دبیر كل انتخاب شده بود. دبیر كل حقوق و صنعت یکی از وکلای بنام ایقالیایا بود. برای نمایندگی تجار توی بین المللی از فرانسه و برای مؤسسات حرفه ای دبیر كل از انگلستان انتخاب شده بود از ۱۸ کشور نیز مخابره های محلی معرفی شده بودند و کانون وکلاء ایران در هر سه موضوع مخابره ملی داشت که عبارت بودند از آقایان دکتر حسینقلی کاتبی - دکتر مهدی ملکی - دکتر علی خادم و گزارش جالب مخابره کانون ایران مورد توجه کنفرانس و بحث و فحص در کمیته ها قرار گرفت.

نمایندگان کانون وکلای ایران مثل سایر کشورها به سه کمیته تقسیم شدند و در کمیته های مزبور نظرات علمی و اصلاحی خود را ابراز داشتند.

چون شرح هر سه موضوع بطول خواهد انجامید در این شماره به اختصار موضوع «حقوق و صنعت» و مسائل مربوط به آن و توصیه کنفرانس بعرض خوانندگان محترم

میرسد.

اساس فکر مربوط است به آقای اشمیت وکیل دادگستری بال که در تاریخ ۳۱ دسامبر

۱۹۵۶ - بنین اظهار داشته:

« بطور خلاصه میتوان گفت وضع روحی ما مردمانی که در عصر جهش صنعت فعلی زیست میکنیم این است که طرز اندیشه و چگونگی زندگی زندگی ما هم مکانیزه شده است - شرایط زندگی روزمره این طرز فکر را بما تحمیل میکند - و هر گونه طرز فکر دیگری را از بین برده است. باره ای از مسائل که بنظر آقای اشمیت در این زمینه در خور رسیدگی و تعمق است عبارتند از:

- ۱- حفظ حرمت زندگی و آزادی افراد بشر در مقابل پیشرفتهای مهیب صنعت.
- ۲- جلوگیری از حوادث ناشی از ترقیات صنعتی در کانون خانوادگی - در جاده ها - در

۳- نمایندگان کانون وکلا عبارت بودند از آقایان: اسداله صوفی - دکتر محمد شاهکار - عباس نرقی ابوالفتحی (از کانون وکلای آذربایجان) دکتر مهدی ملکی - دکتر نقابت - دکتر لطفی دکتر پیشوا - دکتر جواد شهیدی

کارگاه‌ها و سایر محل‌های خدمت.

۳- جلوگیری از دستبرد به حریم خصوصی و سری زندگی داخلی که چشم‌های الکترونیکی و ضبط صوت‌های مخفی به آن حریم تجاوز میکنند.

۴- جبران خسارات ناشی از دخالت دستگاه‌های صنعتی در تمام شئون زندگی.

۵- تکمیل مقررات مربوط به رانندگی بمنظور حفظ و دفاع حقوق افراد.

۶- ایجاد یا اصلاح مقررات مربوط به نصب دستگاه‌های فنی در کارخانه‌ها.

۷- اتخاذ یا اصلاح مقررات مربوط به مسکن افراد که پیشرفت‌های صنعتی و

آرامش آنان را بخطر می‌اندازد (سروصدا - دود گاز - آلودگی آب‌های آشامیدنی)

از مخبرین ملی تقاضا شده بود که در مسائل مربوط به نکات اشاره شده در بالا گزارش

هائی تهیه و چگونگی قوانین و طرح‌های قانونی پیش‌بینی شده و رویه محاکم قضائی و احترام و

رعایت قوانین موضوعه بوسیله دستگاه‌های اداری و تغییرات و اصلاحاتی که بنظر میرسد کنه‌ی

به اطلاع دبیر کل برسانند.

مطالعه در این مسائل برای کشور عزیز ما ایران که در یک جهش عظیم صنعتی است بسیار

جالب توجه و سزاوار تعمق بوده چه با گام‌های بلندی که در این چند سال اخیر در این راه برداشته

شده از نظر قوانین یا افاقد قواعد و نظامات لازم و کافی هستیم و یا آنکه رویه دادگاه‌ها و

قوانین موضوعه‌ای که در بعضی قسمت‌ها داریم با مقتضیات فعلی مطابقت نداشته و کافی

بمقصد نیست. درست است که قوانین مسئولیت مدنی و تشدید مجازات رانندگان

و مقررات شهرداریها از لحاظ شهرسازی و خروج کارخانه‌ها از مراکز شهرها و رعایت

نکات بهداشتی در این اواخر وضع شده اما یک مطالعه کامل و جامع برای تمام این مسائل

لازم بنظر میرسد و از این لحاظ نمایندگان کانون و کلا بضرورت حرفه خود که دفاع از حقوق

سردم و حفظ حرمت بشری و حریم آزادی افراد است بسیار به این موضوع علاقه مند شدند و کار

کنفرانس را در این کمیته تخصصی با دقت و علاقه بیشتری تعقیب میکردند. در که پس از منعقد

درم در تاریخ آوریل ۱۹۶۷ چنین تصمیم گرفته شد که موضوع رسیدگی کنفرانس را این فقط

به چند مسئله از مسائل مطروحه اختصاص داده شود از این لحاظ موضوعات:

۱- رانندگی و خطرات ناشی از آن

۲- نصب دستگاه‌های فنی در کارخانجات و خطرات ناشی از آن

۳- نصب دستگاه‌های فنی در منازل

۴- مسکن کمال مطلوب و جلوگیری از آلودگی هوا و آب و

سروصدا

در کمیته حقوق و صنعت منعقد دروین مورد مطالعه و تحقیقات عمیق قرار گرفت منظور غائی از این بررسی این بود که بایشرفتهای صنعتی و فنی که نظام نوینی در زندگانی انفرادی و اجتماعی پدید آورده است و تجدیداتی که در حقوق افراد چه از حیث مالکیت چه از نظر آزادیهای فردی و غیره بوجود آورده است رویه های قضائی سابق و عادات و سنن کهنه برای حفظ حقوق آنان کافی نبوده و باید حقوق امروز و مقررات و نظامات با مقتضیات زمان و پیشرفتهای تازه هم آهنگی نماید تا در موازات پیشرفت های مادی و معنوی علوم و صنعت از حقوق حقه مردم در مقابل خطرات ناشیه از این دگرگونی علمی بخوبی بتوان دفاع نمود .

گزارش های ملی ممالک - آلمان - انگلستان - بلژیک - اسپانیا - فرانسه - یونان - ایران - ایتالیا - لوکزامبورگ - هلند - پرتغال - سوئد - سویس و اتا زونی در دسترس دبیر کل بوده که با در نظر گرفتن آن گزارشها - رساله جامعی با قطع بزرگ در ۱۶۶ صفحه با اختیار شرکت کنندگان در کنفرانس گذاشته شد که بسیار جالب و آموزنده بود مثلاً در موضوع حوادث و خطرات، این امر از چهار زاویه مورد بررسی قرار میگرفت .

اول - قوانین موضوعه از نظر علمی و فنی در مسائل مربوط به:

۱ - اتومبیل رانی

۲ - نصب دستگاه های فنی در کارخانه

۳ - مسکن کمال مطلوب یا ناامین بهترین شرایط زندگی برای فرد

دوم - واقعیت امور از نظر فنی در رانندگی - کارخانه - خانه - و مسکن

کمال مطلوب

سوم - طرح های تطبیقی قوانین با منظور داشتن پیشرفت سریع صنعت

در کشورهای مختلف

چهارم - دورنما و دید جدید مسئولیت و افتراق اعمال خطا کارانه و

اعمال خطرناک

عناوین بی احتیاطی - بی مبالائی - عدم رعایت نظامات دولتی و یا اقدام به امری که مرتکب در آن مهارت نداشته - این عناوین یا یکی از آنها عناصر تشکیل کننده جرم قتل غیر عمد است با توجه به قوانین موضوعه کشورهای شرکت کننده که مورد مطالعه قرار گرفت و رویه محاکم و روس اداری و فنی آنقدر متفاوت است که نمی توان يك املاك کلی بدست آورد در بعضی از کشورها اساساً قتل غیر عمد بوسیله اتومبیل يك امر حقوقی است که باید جبران زیان دیده بعمل آید مگر آنکه راننده بر یک بیمه حوادث نداشته باشد که از این جهت مجازات

میشود و در بعضی از کشورها امر صرفاً جنبه جزائی داشته و وجود مدعی خصوصی یا عدم آن تأثیر مهمی ندارد و بالاخره در پاره‌ای از کشورها (منجمله فرانسه) تمام سعی قاضی جزائی در ترمیم و جبران خسارات مدعی خصوصی است و بارضایت او کار به آسانی حل مینماید از نظر جبران خسارات مدعی خصوصی در اغلب کشورها صندوق تأمین خسارات موجود است که اگر راننده مرتکب جرم بیمه نبود یا امکان جبران زیان دیده از طرف مرتکب در بین نباشد از آن صندوق مشترک جبران خسارات بشود این نکته قابل توجه است که در اکثریت کشورهای جهان (متأسفانه ایران از این لحاظ در اقلیت مطلق است) برای دریافت پروانه رانندگی ارائه گواهی نامه بیمه (حداقل بیمه زیان وارده به دیگری) ضروری و اجباری است و بدون بیمه نامه جواز رانندگی داده نمیشود و آنچه در تخلفات رانندگی مورد توجه قرار میگیرد وجود یا فقدان برگ بیمه نامه است که در صورت اخیر مرتکب سخت مجازات میشود و چنانچه عرض شد در مواردی که مثلاً مرتکب فرار کرده و شناخته نمیشود یا با ماشین دزدی شده مرتکب جرم شده و عملاً بعلت افلاس نمی‌تواند جبران خسارت زیان دیده را بکند یا عمل دیگر که استیفای حق زیان دیده عملی نشده صندوق تأمین خسارات این جبران را خواهد نمود.

از طرف دیگر علل بروز حوادث و سوانح رانندگی بطور دقیق از نظر علمی - فنی - روانی مورد مطالعه قرار گرفت.

حوادث رانندگی از سه منبع میتواند سرچشمه بگیرد - ۱ - جاده - ۲ - راننده - ۳ - ماشین.

بطور خلاصه یا عیب و نقص فنی جاده‌ها است که موجب بروز حادثه میشود یا خط و خطا و نقص راننده و یا بالاخره عیب و نقص مکانیکی ماشین است که بروز حادثه معلول آن است.

اول - جاده: اگر انواع و اقسام مختلف وسیله رانندگی از قبیل کامیون - تراکتور - اتومبیل دوچرخه سوار و پیاده رواج روی یک جاده عبور کنند چون آن راه ممکن است برای وسیله یا وسائل مخصوصی ساخته شده باشد که تناسب با سایر وسائل نقلیه نداشته باشد حوادثی رخ میدهد که گاه بسیار خطرناک است یا آنکه علائم و نشانی جاده‌ها و باطرز در نظر گرفتن محل تقاطع دوراه و یا محل خروج از جاده طبق شرایط و مقتضیات لازم نباشد و یا اساساً ساختمان خود جاده از نظر تنگی یا پیچ‌های بدون دید و یا شیب و غیره دقت کافی نشده باشد و یا آنکه ساختمان جاده بعلل حفظ حقوق مالکیت یا اشکالات دیگر منطبق با قواعد فنی نباشد یا آنکه کنار جاده که مشرف به پرتگاه‌ها است دارای جان‌پناه نبوده و عدم وجود میله‌ها و حوز و دیواره مخصوصاً در جاده‌های کوهستانی که در ایام زمستان خطر ریزش و لغزش دارند موجب بروز

حوادثی میشوند و بالاخره عدم دقت کنار جاده که حیوانات آزادانه عبور و مرور کرده و یا گاوونها و سایر ماشینها بدون رعایت احتیاطات لازم توقف می نمایند با وجود پلهای مراقبت نشده، پناهنده - ریزشها و غیره خطرات جاده را تشکیل میدهند.

دوم - رانندگی - همانطور که جاده باید سالم و آماده برای استفاده باشد انسان که محرك واقعی ماشین است باید در شرایط لازم و کافی برای رانندگی باشد. عدم دقت - عصبانیت - بودن خستگی - خراب آلودگی - عدم پیش بینی - اختلال حواس - عدم بینائی کامل یا کجولت سن و عدم آشنائی کامل بمقررات فنی و تجربه کافی و مستی بالاخره کمبود مسئولیت وجدانی فردی که عمان تعبیر به لایابالی گیری و بی اعتنائی میشود دلائل قطعی و مهم عامل اصلی دیگر بروز حوادث رانندگی است.

سوم - ماشین - البته شرایط ساختمان ماشین - تعادل اتومبیل - سالم بودن چرخها چراغهای مناسب - لاستیکهای فرسوده - ترمزهای مرتب و سایر امور فنی که ذکر تمام آنها لازم نیست در مورد حوادث سهم بسزا و مؤثری دارند.

کلیه این مسائل بمنظور جلوگیری از پیش آمد حوادث یا جبران زیان دیده در صورت وقوع حادثه مورد دقت و توجه قرار گرفته و راه حلهای علمی و فنی ارائه شده نتیجه گرفته شده که در تغییر و اصلاح و تکمیل قوانین و مقررات باید اقدامات سریع و عمیقی صورت بگیرد.

برای جلوگیری از اطاله کلام بطور خلاصه میتوان گفت که منظور اصلی و هدف غائی بحث در این است که وظیفه خطیر و کیل داد گسترده که دفاع از حقوق مردم یا ساده تر از حق انسان است، ایجاب می کند که پیشرفت عظیم و هیبت و خطرناک صنعت را از یکطرف و حقوق اجتماعی انسان را از طرف دیگر در نظر گرفته این دورا در مقابل هم قرار داده و مقرراتی را بخواهد که از حق انسان در مقابل قدرت صنعت و نفوذ آن در تمام شئون زندگی دفاع کند - منظور این نیست که حقوق انسان مانع پیشرفت صنعت باشد بلکه هدف آن است که صنعت را در خدمت مردم بگمارد - تا آنجائی که پیشرفت های صنعتی بحقوق افراد لطمه وارد آورده یا تهدید مختصر میکنند و وجود افراد یارو حیه و اعصاب آنان را ناراحت می کند - قوانین و رویه دادگاهها باید پیش بینی های لازم را نموده وارزش انسانی را پاسداری کنند. باید فرد در مقابل خطرات جاده ها - تأسیسات صنعتی - آلودگیها آب و هوا - حوادث کار (اعم از آنکه کارفرما خدکار باشد یا نباشد) از دست دادن قدرت کار و غیره مصون و در امان باشد و بطور دقیق و صحیح در مرحله اول پیش بینی های لازم برای جلوگیری از بروز حوادث آن بشود و در مرحله دوم جبران و ترمیم کافی بعمل آید.

ماه نوز در مرحله مسئولیت در مقابل خبط و خطایابی احتیاطی و بی‌مبالائی هستیم - این مقدار مسئولیت با پیشرفت عظیم صنعت برای دفاع حقوق مردم کافی نیست بلکه جبران خسارت و ترمیم حقوق از دست رفته افراد را می‌خواهیم بر او اینک از طرف کارفرما یا مجربان امور خبط و خطائی نشده باشد و این امر کاملاً منطقی و حقوقی است و آن همان است که حقوق‌دانان تحت عنوان «**خطرات حرفه‌ای**» کارفرما که نتیجه طبیعی هر گونه فعالیت صنعتی یا بطور کلی فعالیت اقتصادی است نام می‌برند.

کارگری که طبق مقررات قدرت بدنی خود را برای کار و امرار معاش می‌فروشد اوفقط در مقابل مزد معین مقداری از وقت خود را به استفاده دیگری می‌گذارد - اگر در اثر بروز حادثه‌ای (ریزش محل کار برق گرفتگی سقوط و غیره و غیره) صدمه دید جبران این خسارت جز لاینفك خطر حرفه کارفرما است و دیگر لازم نیست که کارفرما ثابت کند که تقصیر از او نبوده یا وسائل کار صحیح و سالم بوده و تصور و تقصیری متوجه او نیست عرض کردم با پیشرفت صنعت مسئولیت بدون تقصیر جای خود را به مسئولیت مطلق میدهد - همینطور است در سایر مظاهر تمدن که يك يك آنها باید مورد مطالعه قرار گرفته و انسان در جامعه در مقابل این خطرات تأمین داشته و مصونیت پیدا کند - بحث دنبال دارد و امیدوارم که همکاران محترم و دانشمندان علم الاجتماع و علم حقوق با بیان نظر و پیشنهادات خود خدمت ارزنده به افراد بنمایند.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی